

УДК 658

Яна Панухник, здобувач

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ МАШИНОБУДІВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Анотація. Виявлено ризики та проблеми діяльності машинобудівної промисловості України, визначено пріоритети державного впливу на розвиток машинобудівної промисловості у рамках антикризової політики України.

Ключові слова: машинобудування, пріоритети розвитку, регулювання розвитку, промисловість.

Iana Panukhnyk

PRIORITIES OF MACHINE-BUILDING INDUSTRY DEVELOPMENT IN UKRAINE

Abstract. Risks and problems of Ukrainian machine-building industry functioning are discovered, priorities of state influence on development of machine-building industry within the framework of anti crisis policy of Ukraine are determined.

Keywords: machine-building industry, priorities of development, adjusting of development, industry.

Машинобудування є однією з основних галузей промисловості України, де зосереджено 20 % основних засобів промисловості та виробництво інноваційної продукції з високим рівнем доданої вартості. Обґрунтування пріоритетів розвитку вітчизняного машинобудування сприятиме відновленню його ролі у якості локомотива економічного зростання України та забезпеченню модернізації економіки держави загалом.

Випереджаючий розвиток машинобудівної промисловості сприятиме: досягненню позитивного синергетичного ефекту в супутніх галузях промисловості, насамперед гірничо-видобувній, чорній та кольоровій металургії, металообробці через збільшення споживання їх продукції; створенню замкнених виробничих циклів, побудованих на коопераційних зв'язках між українськими підприємствами; розвитку внутрішнього ринку збуту споживчих і промислових товарів власного виробництва; зростанню частки товарів з високою доданою вартістю у загальному експорті товарів, зменшенню негативного сальдо зовнішньої торгівлі товарами; загальному поживленню виробничої активності, що призведе до збільшення прибутків підприємств, які можуть бути спрямовані на технічне переозброєння та модернізацію виробництв; створенню додаткових робочих місць у машинобудівній і супутніх галузях.

Машинобудування є однією з галузей промисловості, які найбільше постраждали внаслідок світової фінансово-економічної кризи. Випереджаючий вихід з кризи машинобудівних підприємств інших країн посилять наступні ризики для вітчизняних машинобудівних підприємств: зростання імпорту в Україну більш конкурентоспроможної машинобудівної продукції через відновлення споживчого попиту з боку реального сектору і домогосподарств за умов поліпшення кредитування і стабілізації фінансової системи; витіснення вітчизняних виробників машинобудівної промисловості з внутрішнього ринку та скорочення їхньої частки на світових ринках через нездатність швидко адаптуватись до змін світової кон'юнктури; поглиблення науково-технологічного відставання виробництва на підприємствах вітчизняного машинобудування від світових лідерів і «консервування» застарілих технологічних укладів.

Виходячи з вищенаведеного, пріоритетами державного впливу на розвиток машинобудівної галузі в Україні у післякризовий період мають бути:

Стимулювання розгортання виробництва імпортозаміщуючої продукції на підприємствах машинобудівної промисловості, що передбачає: компенсацію банкам за рахунок держбюджету частини відсоткової ставки при кредитуванні операцій з придбання вітчизняної машинобудівної продукції і відповідного розширення внутрішнього попиту на цю продукцію; надання підприємствам, що розгортають виробництво імпортозаміщуючих товарів, в оренду на пільгових умовах вільних виробничих площ, що знаходяться в державній власності; розвиток системи фінансово-кредитного забезпечення імпортозаміщуючих виробництв у машинобудівній промисловості шляхом використання небанківських джерел інвестування, насамперед інститутів спільного інвестування; запровадження механізмів страхування ризиків впровадження новітніх технологій на підприємствах машинобудівної промисловості, зокрема щодо впровадження технологічних рішень, які застосовуються у виробництві імпортозаміщуючої продукції.

Нарощування обсягів реалізації української машинобудівної продукції на внутрішньому та зовнішніх ринках, для чого необхідно: проведення Торговельно-промисловою палатою України за підтримки Міністерства економічного розвитку і торгівлі виставкової, інформаційної та маркетингової діяльності, спрямованої на просування товарів машинобудівної промисловості України на перспективні ринки; надання короткострокових державних гарантій для отримання кредитів підприємствами машинобудівної галузі, які демонструють позитивний результат від операційної діяльності, мають позитивну кредитну історію, не припускались прострочень по кредитах та здійснювали соціальні зобов'язання у повному обсязі; надання державними банками кредитних ресурсів за пільговою відсотковою ставкою підприємствам машинобудівної галузі, що не мають заборгованості по заробітній платні, під виконання державних замовлень, у разі спрямування певної частки від отриманого прибутку на інвестування в основні засоби; прискорення гармонізації стандартів, прийнятих у машинобудівній промисловості, із стандартами країн – імпортерів машинобудівної продукції України; проведення консультацій з основними партнерами у зовнішній торгівлі машинобудівною продукцією про взаємне скасування митних тарифів на запасні частини, комплектуючі та агрегати в рамках міжнародної кооперації.

Зміцнення науково-технологічного потенціалу машинобудівної промисловості, що передбачає: постановку на баланси підприємств машинобудування нематеріальних активів, створених за рахунок державних коштів; формування системи передачі акціонерним товариствам цих активів у якості внеску держави в статутний капітал та додаткової емісії акцій, що забезпечується цим внеском; збільшення капіталізації вітчизняних машинобудівних підприємств шляхом проведення технологічного аудиту на цих підприємствах з метою виявлення об'єктів інтелектуальної власності та технологій та постановки їх на баланс в якості нематеріальних активів у передприватизаційний період; забезпечення захисту прав державних машинобудівних підприємств на об'єкти інтелектуальної власності, створені на основі сумісної діяльності з іноземними контрагентами відповідно до договорів про міжнародну науково-технічну кооперацію, шляхом визначення у таких договорах принципів та методів розподілу прав власності на об'єкти інтелектуальної власності та визначення порядку вирішення суперечок з цього питання; вдосконалення державного регулювання міжнародного трансферу технологій у напрямку попередження припливу морально застарілих технологій до підприємств машинобудівної промисловості шляхом проведення державної експертизи технологічних рішень, що надходять з-за

кордону, на основі перевірки новизни, ефективності, рівня безпеки та інших характеристик іноземної технології; прийняття законодавчого акту, що регулює відносини в сфері венчурного інвестування інноваційної діяльності, який передбачає визначення порядку інвестування венчурними фондами науково-технічних робіт на промислових підприємствах.

УДК 338.3

Наталя Равлик, здобувач

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СТРАТЕГІЧНІ ЗМІНИ ЯК БАЗОВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО – ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Анотація. Розглянуто стратегічні зміни як базовий чинник розвитку соціально – економічних систем.

Ключові слова: *стратегічна зміна, соціально – економічна система, інноваційний розвиток, нововведення.*

Natalia Ravlyk

STRATEGIC CHANGES AS BASE FACTOR of DEVELOPMENT SOCIALLY – ECONOMIC SYSTEMS

Abstract. Strategic changes as base factor of development are considered socially are the economic systems

Keywords: *strategic change, socially is the economic system, innovative development, innovation.*

В сучасному українському суспільстві будь-які зміни є чинником розвитку соціально-економічних систем, оскільки вони будують конкурентне середовище.

Стратегічна зміна – це процес залучення добре проінформованих людей для реалізації змін, які спрямовані на засвоєння нових способів роботи, завдяки яким виграє вся організація як в теперішній час, так і в майбутньому (Роберт В. Джейкобс).

На думку С.А. Попова, стратегічні зміни – основний конструктивний зміст будь – якої стратегії. Саме стратегічні зміни є головними носіями нової якості в ході розвитку організації і саме стратегічні зміни являються є ключовим об'єктом управління в процесі реалізації як кожної спеціалізованої стратегії, так і корпоративної стратегії в цілому.

Отже проаналізувавши вище сказане, можна сказати, що стратегічні зміни – це дії, що спонукають організацію переходити з одного стану в інший більш перспективніший, та вчасно реагувати на ситуації котрі впливають на її діяльність.

Соціально-економічна система - цілісна сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих соціальних і економічних інститутів та відносин, зорієнтованих на збалансування інтересів у процесі динамічного розвитку суспільства через його інтелектуалізацію та вдосконалення виробництва, розподілу, обміну і споживання ресурсів, товарів і послуг (Н.М. Сіренко).

Стратегічні зміни на підприємстві, обумовлені обраною стратегією або її коригуванням в процесі реалізації, можуть бути як частковими, локальними, так і радикальними і кардинальними. Часткові зміни передбачають окремі зміни в будь-якій сфері діяльності підприємства (зміна пріоритетів, технології, структурні перетворення тощо). Локальні - відбуваються лише у певній сфері діяльності підприємства (перетворення бізнес-процесів, маркетингової політики). Локальні стратегічні зміни